

VY_12_INOVACE_CJL_DRD_04

Digitální učební materiál

Sada: Komplexní jazykové a stylistické rozборы pro vyšší gymnázium

Téma: Jazykový rozbor – neumělecký text

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Český jazyk

Ročník: 1. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál opakuje a procvičuje informace z oblasti jazykového stylu prostě sdělovacího, z oblasti fonetiky, grafémiky, tvarosloví, slovotvorby, syntaxe.

Na maso s rodným listem

Tak trochu ztracená v uličkách nad Václavským náměstím dává už výzdobou tušit, že tady jde především o maso. A právě jeho původ i kvality kuchyně jsou důvodem, proč se sem lidé stále vracejí. Kravská hlava nad vývěsním štítem, bílé kravky pasoucí se na stěně – to vše utváří zdejší atmosféru. Z tabule vyvěšené v restauraci se můžete dozvědět víc o každém kusu, který vám přistává na talíři: jeho stáří, číslo, kdy byl poražen, a dokonce dobu zrání masa. Mladí býci pocházejí z chovu na Českomoravské vysočině, jehněčí je zase z ekologického chovu v Myštěvci.

Nás však zajímalo ještě jedno – menu tradičního zimního Grand Restaurant Festivalu, který dává příležitost, jak ochutnat výhodněji kuchyni restaurace, kde by lidé jinak sáhli hlouběji do kapsy, pro ně je to zase možnost, jak přitáhnout nové hosty.

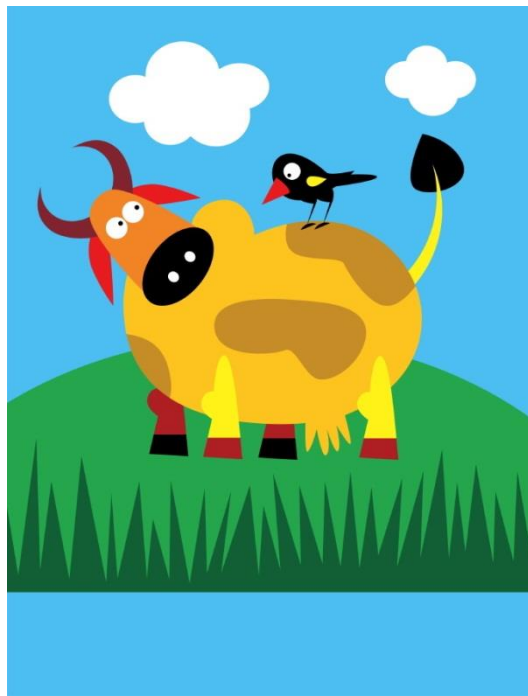
Ne každý podnik se však podle toho chová. „Přišli jsme na rezervaci a obsluha nám to začala sázet, ani neřekla, co jíme,“ zaslechnu od vedlejšího stolu čerstvou zkušenost z restaurace kousek za Prahou. U bílé krávy nás však už uvítání obsluhy nenechává na pochybách, že se o nás hodlají dobře postarat.



Obr. 1

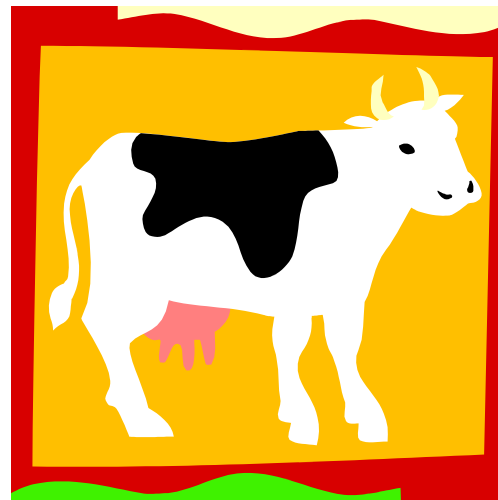
Úkoly k větnému rozboru:

- 1) Urči větně členskou platnost uvedených slov (slovních spojení):
(kvality) **kuchyně, z chovu, zkušenost**
- 2) Najdi v přímé řeči všechny přísudky a urči jejich druh.
- 3) Najdi v druhém odstavci všechny přívlastky a urči jejich druh.



Obr. 2

- 4) Najdi slova, ve kterých dochází k **asimilaci znělosti**. Vysvětli, proč k ní u daných slov dochází.
- 5) Přepiš do písemné podoby zvukovou podobu slov (tzv. fonetická transkripce) – ***náměstím, vývěsním.***
- 6) Urči, zda spojení „***U bílé krávy***“ je napsáno v souladu s gramatickými pravidly.



Obr. 3

- 7) Zdůvodni použití slov „*přistává na talíři*“ a „*začala sázet*“.
- 8) Kdo je adresátem daného textu? Jaký je cíl textu?
- 9) Pokus se uvést výhody ekologického chovu.
- 10) Jaké jsou Tvé vlastní zkušenosti a zážitky z oblasti gastronomie?



Obr. 4

Řešení:

- 1) (kvality) kuchyně – přívlastek nesh.; z chovu – přísl. určení místa;
zkušenost – předmět 4.p.
- 2) **přišli jsme** - slovesný; **začala sázet** – slovesný složený; **neřekla** - slovesný;
jíme – slovesný
- 3) **tradičního zimního** – post. rozv., **restaurace** – nesh., **nové** – sh.
- 4) **ztracená**, **kravská**, **kravky**, **z tabule**, **kdy**, **z chovu**, **kde**, **obsluha**, **zkušenost**,
- výslovnostní změna mezi párovými souhláskami (znělá a neznělá varianta)
- 5) [na:mňestí:m], [vi:vjesňi:m]
- 6) Spojení je napsáno chybně. Správně – **U Bílé krávy**. Začíná-li bližší určení
předložkou, píše se s velkým písmenem také první slovo následující.
- 7) Autorka je použila pro oživení textu.
- 8) Autorka se obrací na potencionální zákazníky uvedené restaurace. Cílem je uvést
klady restaurace a nalákat zákazníky.

Zdroje:

MF Dnes: Magazín Víkend DNES, Pravidelná příloha deníku MF Dnes. 2013. 9.-10. února 2013. ISSN 1210 1168.

s. 23, rubrika Inspirace. VÍTKOVÁ, Radana. Na maso s rodným listem. [cit. 2013-02-11]

Obr. 2, 3, 4: Microsoft PowerPoint klipart

Obr. 1, 5: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.



Obr. 5

Gymnázium Nové Město na Moravě